

S. Sayısı : 167

**Milletlerarası Denizde Can Emniyeti Konferansı Nihai Anlaşması-
nın B. işaretli ekini teşkil eden (Denizde Çatışmayı Önleme Tü-
züğü) nün onanmasına dair Kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyo-
nunun mütalâasiyle Ulaştırma Komisyonu raporu (1/613)**

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-1391, 6-4064

22 . XI . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Milletlerarası Denizde Can Emniyeti Konferansı Nihai Anlaşmasının B işaretli ekini teşkil eden (Milletlerarası Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü) nün onanması hakkında Ulaştırma Bakanlı-
ğınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 18 . X . 1949 tarihli toplantısında Yüksek Meclise su-
nulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçe ve ilişiğiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygı-
larım ile arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

GEREKÇE

1929 senesinde Londra'da akdedilen Milletlerarası Denizde Can Emniyeti Anlaşmasını yeni icablara göre tashih ve tadil etmek üzere İkinci Cihan Harbinden sonra Londra'da ikinci defa toplanan Milletlerarası Konferans mesaisini bitirerek 1948 yılında yeni bir «Denizde Can Emniyeti Anlaşması» meydana getirmiş bulunmaktadır.

Ticaret gemilerinin inşa tarzları bölme taksimatı, sürveyleri, can kurtarma vasıtaları, gemi adamları ehliyetleri, telsiz cihazları, vardiyalar, seyrisifer emniyeti denizde buz karakolu, mete-
oroloji hizmetleri, denizde çatışmayı önleme kuralları gibi önemli konuları ihtiva eden bu anlaşma-
nın «B» işaretli bölümünü teşkil eden «Denizde Çatışmayı Önleme» Tüzüğüne Hükümetimizin de ka-
tılması hakkında anlaşmanın yürürlüğünü takip işini üzerine almış bulunan İngiltere Hükümetinin
vâkı daveti tetkik olunarak anlaşmaya iltihakın denizeciliğimiz için faydalı olacağı neticesine va-
rılarak ilişik Kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışışleri Komisyonu mütalâası

T. B. M. M.
Dışışleri Komisyonu
Esas No. 1/613
Karar No. 9

30 . I . 1950

Yüksek Başkanlığa

Londra'da 1929 yılında akdolunan Denizde Can Emniyetinin korunması hakkındaki Milletlerarası Sözleşmenin yeni icaplara göre düzeltilmesi ve değiştirilmesi maksadiyle 1948 yılında yine Londra'da Milletlerarası konferansta kabul edilen Sözleşmenin (B) işaretli ikinci ekini teşkil eden (Milletlerarası Dnizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü) nün onanması hakkında Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 18 . X . 1949 tarihinde Büyük Millet Meclisine sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ve ilişkileri Ulaştırma Komisyonunda incelenirken 1948 Sözleşmesi kül olarak Kamutayca henüz onanmamış olduğundan bunun eklerinden (B) işaretli ve (Milletlerarası Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü) kısmının müzakeresi ve onanması yoluna gilmesi hususunda tereddüt hâsil olmuş olduğundan İttüzük'ün 28 ve 35 nci maddelerine tevfiakan Dışışleri Komisyonunun bu baptaki düşüncesinin bildirilmesi için Ulaştırma Komisyonunun kararı Yüksek Başkanlığınızdan Dışışleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Dışışleri Komisyonu 27 . I . 1950 tarihli toplantısında Dışışleri ve Ulaştırma Bakanlıkları temsilcileri hazır oldukları halde keyfiyeti tetkik ve münakaşa etti :

Milletlerarası nalaşmalara lâhika, ek teşkil eden metinlerin asıl anlaşma metninden ayrılmaz bir cüz'ü itibar edilmeleri kaidesi esas ol-

makla beraber bahis mevzuu olan 1848 tarihli (Denizde Can Emniyetini Koruma) Sözleşmesinin (B) işaretli ekini teşkil eden (Denizde çatışmayı önleme tüzüğü) hakkında işbu sözleşmenin nihai hükümlerinde :

(Mezkûr tüzüğün denizde Can Emniyetini Koruma Sözleşmesine ek itibar olunmamasının kararlaştırıldığı ve İngiltere Hükümetinin, 1948 tüzüğünü eski tüzüğü kabul etmiş Hükümetlere iblâğa ve bu memleketlerden büyük bir kısmı tüzüğü kabul ettikleri takdirde tüzük ahkâmının hangi tarihten itibaren yürürlüğe gireceğini ilgili Hükümetlere tebliğe memur edildiği).

Musarrah bulunmasına dair Dışışleri Bakanlığı temsileisinin izahları ve Fransızca metnin okunması üzerine 1948 tarihli (Denizde çatışmayı önleme) tüzüğüne aynı tarihli (Denizde can emniyetini koruma) sözleşmesinden müstakilen katılmamızda gerek devletler hukuku ve gerek milletlerarası teamül bakımından bir mahzur bulunmadığı neticesine varılmış ve bu neticeye göre Kanun tasarısının yazılış tarzında değişiklik yapılması daha muvafık olacağı düşünülmüştür.

Ulaştırma Komisyonuna iade buyrulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Komisyonu Başkanı Yardımcısı

Sözcü

Gazianteb

Dr. A. Melek

Ulaştırma Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Esas No. 1/613

Karar No. 16

4 . II . 1950

Yüksek Başkanlığa

Londra'da 1929 yılında akdolunan denizde can emniyetinin korunması hakkındaki Milletlerarası Sözleşmenin yeni icatlara göre düzeltilmesi ve değiştirilmesi maksadiyle 1948 yılında yine Londra'da toplanmış olan milletlerarası konferansında kabul edilen nihai anlaşmanın «B» işaretli ikinci ekini teşkil eden Milletlerarası «Denizde çatışmayı önleme tüzüğü» nün onanması hakkında Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 18 . X . 1949 tarihli kararıyle Büyük Millet Meclisine sunulan Kanun tasarısı Yüksek Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilmiş olmakla Komisyonumuzun 11 . I . 1950 tarihindeki Birleşiminde Ulaştırma Bakanlığı temsilcileri de hazır olduğu halde okunup incelenmiştir. Cereyan eden müzakerede :

5512 sayılı Kanunla onanan 1929 sözleşmesi Türkiye Hükümeti için tam olarak hukukan ve hükmen yürürlüğe girmiş bulunduğuna göre bu sözleşmeyi değiştiren 1948 sözleşmesinin de onanmak üzere Büyük Millet Meclisine sunulması icap ederken tasarıda yazılı olduğu üzere bu sözleşmenin yalnız «B» işaretli ikinci ekini teşkil eden 1948 milletlerarası «Denizde çatışmayı önleme tüzüğü» nün müzakeresi ve onanması yoluna gidilmesinin milletlerarası sözleşme ve anlaşmaların kabul ve tasdikı usulü ve kanun vazı ve tedvini bakımından doğru olup olmadığı ve 1929 sözleşmesini değiştiren 1948 sözleşmesinin tam bir kül olarak Meclise onanması icap edip etmeyeceği hakkında Komisyonumuzca hâsıl olan tereddüt üzerine İçtüzüğün 28 ve 35 nci maddelerine uyularak bu hususta ilk önce Dışişleri Komisyonunun düşüncesinin öğrenilmesi gerekli olduğuna karar verilmişti.

Dışişleri Komisyonunun düşüncesini bildiren 30 . I . 1950 tarihli yazısı komisyonumuzun 1 . II . 1950 tarihindeki toplantısında Dışişleri

ve Ulaştırma Bakanlık'arının temsilcileri de hazır oldukları halde okunmuştur.

Dışişleri Komisyonunun bu yazısında :

Milletlerarası anlaşmalara lâhika, ek teşkil eden metinlerin asıl anlaşma metninden ayrılmaz bir cüzü itibar edilmeleri kaidesi esas olmakla beraber bahis mevzuu olan 1948 tarihli (Denizde can emniyetini koruma) sözleşmesinin «B» işaretli ekini teşkil eden (Denizde çatışmayı önleme tüzüğü) nün, komisyonca Fransızca metni de okunan sözleşmenin nihai hükümlerindeki sarahate göre, ek ad ve itibar olunmamasına akitlerce karar verilmiş olduğu anlaşılmiş olduğundan 1948 tarihli (Denizde çatışmayı önleme tüzüğü) ne aynı tarihli (Denizde can emniyetini koruma) sözleşmesinden ayrı ve müstakil olarak Hükümetimizin katılması ve bu tüzüğün Büyük Millet Meclisince onanması keyfiyetinin gerek Devletler Hukuku ve gerek Milletlerarası teamül bakımından, mahzurlu görülmediği ve ancak bu neticeye göre tasarının yazılış tarzında değişiklik yapılması icap edeceği düşüncesi beyan olunmaktadır. Komisyonca hazır bulunan Dışişleri Bakan'lığı temsilcisi de aynı düşüncüyü ifade ve tekrar etmiştir.

Dışişleri Komisyonunun düşüncesi belli olduktan sonra cereyan eden müzakerede: 1948 tarihli (Denizde çatışmayı önleme tüzüğü) ne Hükümetimizin katılması ve işbu tüzüğün onanması uygun görülmüş ve tasarının başlığı ile birinci maddesinin yeniden yazılmasına ve 5512 sayılı Kanunla onanan 1929 Sözleşmesinin ikinci ekini teşkil eden (Denizde Çatışmayı Önleme Hakkında Milletlerarası Tüzüğün) yürürlükten kaldırılarak yerine 1948 (Denizde Çatışmayı Önleme) Tüzüğünün ikame edilmiş olduğunun da yeniden yazılacak ikinci maddede tasrih edilmesine karar verilmiştir.

Tasarının 2 ve 3 ncü maddeleri 4 ve 5 nci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Kamutaya arz olunmak üzere Yüksek Başkan-
lığa sunulur.
Ulaştırma Ko. Baş. Sözcü Kâtip
Çoruh Niğde Erzurum
A. R. Eren V. Sarıdal S. Altuğ

Ankara Edirne Konya
İ. R. Ayaşlı M. E. Ağaoğulları R. Erel
Ordu Ordu Samsun
D. V. Demir Amiral H. Gökdalay Y. Kalgay
İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Milletlerarası Denizde Can Emniyeti Konferansı nihai Anlaşmasının B işaretli ekini teşkil eden «Milletlerarası Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü» nün onanmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Londra'da 1948 yılında akdedilen Denizde Can Emniyeti Konferansı nihai Anlaşmasının B işaretli ekini teşkil eden (Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü) onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
Ş. Günaltay	Başbakan Yardımcısı
	N. Erim
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
C. S. Barlas	Fuad Sirmen
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
H. Çakır	E. Erişirgöl
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
N. Sadak	İ. R. Aksal
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
T. Banguoğlu	Ş. Adalan
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
Vedat Dicleli	Dr. K. Bayizit
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
Dr. F. Ş. Bürge	Cavid Oral
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
Dr. Kemal Satır	Reşat Ş. Sirer
İşletmeler Bakanı	
Münir Birsal	

ULAŞTIRMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Londra'da 1948 yılında toplanan Denizde Can Emniyetini Koruma Konferansında akdolunan Milletlerarası «Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü» ne katılmamıza ve bu tüzüğün onanmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Londra'da 1948 yılında toplanan Denizde Can Emniyetini Koruma Konferansında akdolunan Milletlerarası «Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü» ne katılmamız kabul edilmiş ve işbu tüzük onanmıştır.

MADDE 2. — 5512 sayılı Kanunla onanan Sözleşmenin ikinci ekini teşkil eden «Denizde Çatışmayı önleme hakkında Milletlerarası Tüzük» yürürlükten kaldırılmış ve yerine birinci maddede zikrolunan «Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü» ikame olunmuştur.

MADDE 3. — Hükümet teklifinin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümet teklifinin 3 ncü maddesi aynen kabul olunmuştur.

DENİZDE ÇATIŞMAYI ÖNLEME TÜZÜĞÜ

Bölüm A. — Başlangıç ve terimler :

a) Bu kurullar, bütün Türk gemileri ve Türk deniz uçakları tarafından, kural 30 da bildirilenler müstesna, Türk Kara sularında ve açık denizlerde ve bu denizlere bitişik olup deniz gemilerinin seyirlerine elverişli bütün sularda ve yabancı gemiler tarafından ise Türk liman ve kara sularında uygulanır.

Özel yapıları dolayısıyla, deniz uçakları için kurullarda belirtilen şartlara tamamiyle uygun fenerler ve alâmetler taşıması mümkün olmayan yerlerde, hal ve şartlara en yakın müsaade ettiği kadar uyulacaktır.

b) Fenerlere ait kurullara, her havada güneşin batmasından doğmasına kadar uyulacak ve bu süre içinde, aşağıdaki kurullarda yazılı fenerlerin ışıklarıyla karıştırılmıyacak ve onların görünme sahası veya belirli karakterini bozmıyacak veyahut bulundurulmuş özel gözcüyü şaşırtmıyacak olanlar müstesna, başka fenerler gösterilmeyecektir.

c) Aşağıdaki kurullarda, aslında aksi istenilen yerler müstesna :

I - Gemi, sözü, su üzerinde taşıma vasıtası olarak kullanılan veya kullanılmaya elverişli bulunan, su üzerinde bir deniz uçağından başka, her cins su teknelerine şâildir.

II - Deniz uçağı «Sözü, suyun üzerinde manevra yapmak için inşa edilmiş bir uçak gemisine ve her hangi diğer bir hava teknesine şâildir.

III - Kuvvetle yürütülen bir gemi «Terimi, makine ile yürütülen her hangi bir gemi demektir.»

IV - Kuvvetle yürütülen her bir gemi, mihaniki bir kuvvetle olmayıp yelken ile yürütülürken bir yelkenli gemi sayılacak ve kuvvet tesiri altında olan her bir gemi yelken açsın veya açmasın «Kuvvetle yürütülen gemi» sayılacaktır.

V - Su üzerinde bulunan bir gemi veya deniz uçağı demirli olmadığı veya karaya bağlı veyahut karaya oturmuş bulunmadığı zaman «Hareket halinde» dir.

VI - «Tekne üzerinde yükseklik» terimi, en üstte bulunan devamlı güverte üzerindeki olan yükseklik demektir.

VII - Bir geminin boy ve eni tescil belgesinde görülen boyu sayılacaktır.

VIII - Bir deniz uçağının boyu ve genişliği havaya elverişli belgesinde görülen veya böyle bir belgesi yoksa ölçülerek belirtilen en büyük boy ve enidir.

IX - « Görünür » sözü fenerler için kullanıldığı zaman açık ve berrak havalı karanlık bir gecede görünür demektir.

X - Kısa seda terimi, bir saniye kadar süren bir seda demektir.

XI - « Uzun seda » terimi, dörtten altı saniye kadar süren bir seda demektir.

XII - « Düdük » sözü, kamış düdük veya sayren demektir.

XIII - « Ton » sözü, groston demektir.

Bölüm B. — Fenerler ve alâmetler :

Kural — 2.

a) Kuvvetle yürütülen bir gemi hareket halinde bulunduğu zaman aşağıdaki fenerleri taşıyacaktır.

I - Silyon feneri, prova direğini üzerine veya önüne veya gemi prova direksiz ise baştaraf kısmına « silyon » feneri denilen parlak bir beyaz fener konulur. Bu fener, pusula ile ufkun (20) kerte (225°) lik bir kavis içinde kesiksiz bir ışık gösterecek, yani tam provadan itibaren geminin iki bordasına kemerinin (2) kerte (22 — 1/2) gerisine kadar (10) kerte (112° 1/2) lik ışık verecek nitelikte yapılmış ve yerleştirilmiş bulunacaktır ve bu fenerin ışığı en az (5) mil mesafeden görünecektir.

II - İkinci silyon (I) fıkrasında sözü geçen beyaz fenerin ya önüne veya arkasına aynı yapılmış ve karakterde ikinci bir beyaz fener konulur. Boyları (45.75) metreden az olanlar ile yedek çek-

mekle meşgul bulunan gemilerden bu ikinci beyaz feneri taşınması istenmiyecektir. Fakat isterler ise taşıyabilirler.

III - Bu iki beyaz fener, omurga ile bir hizadave onun üzerinde ve biri diğerinden en az (4.75) metre daha yüksekte olacak ve aşağıdaki fener yukardakinin önünde bulunacak ve hile yerleştirilmiş olacaktır. Bu iki beyaz arasındaki ufki mesafe şakuli mesafenin en az üç misli olacaktır. Bu iki beyaz fenerden aşağıdaki, veya yalnız bir fener taşıyorsa bu fener, küpeşte hizasından (6.10) metreden az olmıyan bir yükseklikte konacaktır. Ve eğer geminin eni (6.10) metreyi geçiyorsa, küpeştenin hizasından itibaren eninden az olmıyan bir yükseklikte bulunacaktır ve bununla beraber bu fener küpeşte hizasından (12.20) metreden daha yüksekte olmamalıdır. Her halde iki fener veya bir fener, halin şartlarına göre görünmelerini örtbilecek diğer fenerlerden ve güverte üzerindeki ilâve yapılardan açık olarak konulmuş bulunacaktır.

IV - Sancak bordo feneri: Bu fener geminin sancak tarafında ve tam provadan itibaren kemereden iki kerte ($22^{\circ} 1/2$) gerisine kadar pusla ile ufkun (10) kertelik $112^{\circ} 1/2$) bir kavis içinde kesiksiz bir yeşil ışık gösterecek ve en az (2) mil mesafeden görünür nitelikte yapılmış olacaktır.

V - İskele borda feneri, geminin iskele tarafından ve tam provadan itibaren kemereden iki kerte ($22^{\circ} 1/2$) gerisine kadar pusla ile ufkun kertelik ($112^{\circ} 1/2$) bir kavisin içinde kesiksiz bir kırmızı ışık gösterecek ve en az (2) mil mesafeden görünür bir nitelikte yapılmış olacaktır.

VI - Siperlikler : Sözü geçen yeşil ve kırmızı ışıklı fenerler, gemi bordolarına gelen iç tarafları fenerden öne doğru en az (0.91) metre uzanan ve her iki fener ışığının mukabil baş omuzluklardan görünmelerine engel olacak birer siperlikle donatılacaktır.

b) Bir deniz uçağı, hareket halinde bulunduğu zaman aşağıdaki fenerleri taşıyacaktır:

I - Beyaz fener : Ön tarafta ve ortada en iyi görülebilecek bir yere parlak bir beyaz fener konur bu fener pusla ile ufkun (220°) derecelik kavis üzerinden uçağın her iki tarafında (110°) lik yani tam önden itibaren her iki taraftaki kemerenin (20) derece gerisine kadar kesiksiz bir ışık gösterecek nitelikte yapılmış ve en az (3) mil mesafeden görünecek karakterde olacaktır.

II - Sancak yeşil fener : Sağ tarafta veya sancak kanadın ucuna yeşil bir fener, bu fener pusla ile ufkun (110°) kavis üzerinden uçağın tam önünden itibaren sancak tarafında kemerenin (20) derece gerisine kadar kesiksiz ışık gösterecek nitelikte yapılmış ve en az (2) mil mesafeden görünecek karakterde olacaktır.

III - İskele kırmızı fener : Sol tarafa veya iskele kanadın ucuna kırmızı bir fener konur bu fener pusla ile ufkun (110°) kavis üzerinden uçağın tam önünden itibaren iskele tarafında kemerenin (20°) derece gerisine kadar kesiksiz ışık gösterecek nitelikte yapılmış ve en az (2) mil mesafeden görünecek karakterde olacaktır.

Kural — 3.

a) Yedek çeken gemi, kuvvetle yürütülen bir gemi, diğer bir gemiyi çkerek veya iterek yedeğe aldığı zaman borda fenerlerinden başka parlak ışıklı iki fener daha taşır. Bu fenerler, (1.83) metreden az olmıyan bir aralıkla şakuli olarak birbiri üzerine konulur, birden fazla gemi yedeğe aldığı ve yedek boyu, yeden geminin kıçından yedilen geminin kıçına kadar ölçüldükte (1.83) metreyi geçtiği zaman yeden gemi yukarda sözü geçen iki fenerden başka, bu fenerlerin (1.83) metre üst veya altında ışıklı bir beyaz fener daha taşır. Bu fenerlerin biri, aynı yapılmış ve karakterde olarak kural 2, (a) bendinin (1) fıkrasında yazılı beyaz ışıklı fenerlerin yerinden gösterilir. Şu kadar ki, munzam olarak taşınacak beyaz ışıklı üçüncü fener, küpeşteden (4.27) metreden az olmıyan bir yükseklikte taşınacaktır. Tek direkli bir gemide bu fenerler direğin üzerinde taşınabilir.

b) Yelek çeken gemi, Yedilen geminin dümen kullanması için ya kural (10) da belirtilen pupa fenerini veya bunun yerine bacanın veya kıç direğinin arkasında küçük bir beyaz fener gösterir fakat bu fener kemerenin önünden görünmiyecektir.

Kural — 2. (a) bendinin (II) nei fıkrasında belirtilen beyaz fenerin taşınması istiyaridir.

e) Su üzerinde bulunan bir deniz uçağı, yedeğinde bir veya daha ziyade deniz uçakları veya gemiler çektiği zaman kural 2 deki (b) bendinin (I), (II), (III) ncü fıkralarında bildirilen fenerleri taşır ve bundan fazla olarak, kural 2 deki (b) bendinin (I) fıkrasında bildirilen aynı yapı-
lış ve karakterde ikinci bir beyaz fener daha çeker, bu ikinci beyaz fener, şaküli bir hat üzerinde olarak evvelkinin (1.83) metre üst veya altında bulunacaktır.

Kural — 4.

Kumanda edilemeyen (Manevradan âciz gemi)

a) Kumanda edilemez bir durumdaki gemi, eğer kuvvetle yürütülen bir gemi ise, kural 2 deki (a) bendinin (I), (II) fıkrasında istenilen silyon fenerinin yerine en iyi görülen bir yere iki kırmızı fener çekecektir. Bu iki fener, şaküli bir hat üzerinde (1.83) metre aralıkla birbirinin üstünde olacak ve ufkun her tarafından (2) mil mesafeden görünecektir.

Gündüz, aynı gemi şaküli bir hat üzerinde (1.83) metre aralıkla biri diğerinin üstünde ve en iyi görülebilecek bir yere, (0.61) metre kurtunda iki siyah küre veya buna benzer iki alâmet taşıyacaktır.

b) Kumanda edilemeyen (manevradan âciz) bir deniz uçağı.

Su üzerinde kumanda edilemez bir durumda olan bir deniz uçağı, en iyi görülebilen bir yerde şakuli bir hat üzerinde (0.92) metre aralıkla birbirinin üstünde iki kırmızı fener taşıyabilir. Bu iki fener ufkun her tarafından (2) mil mesafeden görülebilecek karakterde olacaktır. Ve gündüz, şakuli bir hat üzerinde (0.92) metre aralıkla en iyi görülebilen bir yerde iki siyah küre ve buna benzer bir alâmet taşıyabilir.

c) Deniz kablosu ve saire döşiyen ve kaldıran bir gemi.

Denizaltı kablosu veya seyrüsefer alâmeti döşemek ve kaldırmakla, veyahut deniz haritaları yapmakla veyahut su altında bir işle meşgul olup işinin mahiyeti itibariyle yaklaşan gemilerin yol-
larından çıkamayan bir gemi, kural 2, (a) bendinin (I) ve (II) ncü fıkralarında bildirilen fener-
ler yerine, şakuli bir hat üzerinde, (0,83) metreden daha az olmıyan aralıkla biri diğerinin üs-
tünde olmak üzere üç fener taşıyacaktır. Bu fenerlerin en üst ve en alttakiler kırmızı ve ortadaki
beyaz olacak ve ufkun her tarafından en az (2) mil mesafeden görülebilecek karakterde buluna-
caktır. Gündüz bu gibi bir gemi en iyi görülebilen bir yere şakuli bir hat üzerinde (8.83) metreden
daha az olmıyan aralıkla biri diğerinin üstünde olmak üzere (0.61) metre kurtunda üç alâmet taşı-
yacaktır. Bu alâmetlerin en üst ve en alttakiler küre biçiminde ve kırmızı renkte ve ortadaki (ma-
in) biçiminde ve beyaz renkte olacaktır.

d) Bu kuralda sözü geçen gemiler, üzerinde yol yok iken renkli borda fenerlerini gösteremi-
yecekler ve fakat üzerlerinde yol olduğu zaman bu fenerleri göstereceklerdir.

e) Bu kural gereğince gösterilmesi istenilen fenerler ile alâmetler, diğer gemi ve deniz uçakları
tarafından, bu işaretleri gösteren gemi ve deniz uçaklarının kumanda edilemez ve yoldan çıkamaz
bir durumda olarak sayılacaktır.

f) Bu işaretler, tehlikede olup yardım istiyen gemilerin çektikleri işaret değildir. Tehlike işa-
retleri kural 31 dedir.

Kural — 5.

Yelkenli gemiler ve yedekteki gemiler

a) Hareket halinde bulunan yelkenli bir gemi ile yedekte çekilen her hangi bir gemi veya
deniz uçağı, hareket halinde bulunan kuvvetle yürütülen bir gemi veya deniz uçağına mahsus ku-
ral (2) deki yazılı eşit borda fenerlerini karşılıklı olarak taşıyacaklar ise de burada yazılı beyaz
silyon fenerlerini aslâ taşımayacaklardır. Bu gemiler, kural (10) da yazılı pnsla fenerlerini de
taşıyacaklar ise de yedekteki en son gemi müstesna, diğer yedekteki gemiler gibi pusla feneri yerine
kural (3), (b) de bildirilen küçük bir beyaz fener taşıyabilirler.

b) İleri itilerek yedilen bir gemi, baş taraf ucunun sancığına bir yeşil, iskelesine bir kırmızı fener bulunacaktır. Bu fenerler, kural (2) nin (a) (IV) ve (V) inci fıkralarında yazılı fenerler gibi eşit karakterde olacak ve kural 2 (a) (VI) inci fıkralarındaki fenerler gibi siperlenmiş bulunacaktır, ancak önde bir grup halinde itilen gemiler kaç tane olursa olsun bir gemi gibi sayılacak ve ona göre fener yapılacaktır.

Kural — 6.

Küçük gemilerdeki borda fenerleri

a) Küçük gemilerde fena hava veya diğer bir sebep dolayısıyla yeşil ve kırmızı borda fenerlerine sabit bir halde bulundurmamak mümkün olmadığı zaman bu fenerler yakılmış olarak derhal kullanılmaya hazır bulundurulur,

Başka bir gemiye yaklaşırken veya diğer gemiler bunlara yaklaştığı zaman bu fenerler karşılıklı bordalardan, çatışmayı önleyebilecek bir süre içinde ve en iyi görülebilir surette gösterilmiş olacaktır. Ve bundan başka yeşil fener iskele tarafından ve kırmızı fener de sancak tarafından görünmeyeceği gibi mümkün ise bu fenerler her iki tarafta kemereden 2 kerte (22° 1/2) den ziyade pupaya ışık vermiyecektir.

b) Bu portatif fenerlerin daha emniyet ve kolaylıkla kullanılabilmeleri için bunların dış tarafları karşılıklı olarak içindeki ışıkların rengine boyanacak ve uygun siperliklerle donatılacaktır.

Kural — 7.

40 tondan küçük kuvvetle yürütülen gemiler ile (20) tondan daha aşağı kürekli veya yelkenliler ve kürekli botlar hareket halinde iken kural (2) de sözü geçen fenerleri taşımaları istenmez fakat bu fenerleri taşımadıkları zaman aşağıdaki fenerler donatılacaktır.

a) (40) tondan daha küçük kuvvetle yürütülen gemiler, aşağıda (b) fıkrasındaki müstesna :-

1. Geminin baş tarafına en iyi görülebilen bir yere küpeşteden (2.75) metreden daha az olmayan bir yükseklikte kural (2) (a) (1) fıkralarında yazılı olduğu gibi yapılmış ve en az (3) mil mesafeden görülebilecek karakterde parlak bir beyaz fener.

II - Kural 2 (a) (IV) ve (V) nci fıkralarında bildirilen nitelikte yapılmış ve yerine konulmuş ve en az (1) mil mesafeden görülebilecek bir karakterde yeşil ve kırmızı borda fenerleri veya tam provadan itibaren karşılıklı her iki bordada kemereden (2) kerte (22° 1/2) gerisine kadar bir arada bir yeşil ve bir kırmızı ışık gösteren yerleştirilmiş bir fener, bu fener, beyaz fenerin en az (0,91) metre aşağısında bulunacaktır.

b) Açık deniz gemilerinin taşıdıkları gibi kuvvetle yürütülen küçük botlar, küpeşteden (2.75) metreden daha az yükseklikte beyaz fener taşıyabilirler ise de bu fener borda fenerlerinin veya yukarıda (a) nın (II) nci fıkrasında sözü geçen birleştirilmiş borda fenerlerinin üstünde bulunacaktır.

c) (20) tondan küçük kürekli veya yelkenli gemiler, (d) fıkrasında donatılan müstesna, borda fenerleri taşıyorlar ise en iyi görülebilen bir yere bir bordada yeşil ve diğer bordada kırmızı ışık gösteren ve en az (1) mil mesafeden görülebilen bir fener taşır bu fener, yeşil ışık iskele bordasından ve kırmızı ışık da sancak bordasından görülmeyecek surette mevkiine konmuş bulunacaktır.

d) Küçük kürekli botlar, kürek veya yelkenle hareket halinde olsun veya olmasın bir elektrikli fener veya bir beyaz ışık gösteren bir feneri elde hazır bulunduracaklar ve çatışmayı önleyecek kâfi bir süre içinde göstereceklerdir.

e) Bu kuralda sözü geçen gemiler ve botlardan kural 4 (a) ve (Kural II) nin (e) fıkrasındaki fener veya alâmetlerin taşınması istenmiyecektir.

Kural — 8.

Yelkenli kılavuz gemileri

(a) (I) yelkenli kılavuz gemileri, istasyonlarında kılavuzluk hizmetinde olup demirli olmadıkları zaman diğer gemiler için mecburi olan fenerleri göstermeyecekler ise de direk şapkasında ufkun her tarafından en az (3) mil mesafeden görünür bir beyaz fener taşıyacaklardır ve (10) dakikayı kesin olarak geçmeyen kısa aralıklar ile bir veya daha fazlasıyla maytap göstereceklerdir.

II - Diğer gemiler bunlara veya diğer gemilere çok yaklaştıkları zaman borda fenerlerini yakılmış olarak elde kullanmaya hazır bulunduracaklar ve provalarının hangi yönde baş tuttıklarını göstermek üzere, bunları şimşek halinde veya kısa aralıklar ile göstereceklerdir, fakat ne yeşil fener iskele tarafından ve ne de kırmızı fener sancak tarafından gösterilmeyecektir.

III - Kılavuz vermek için bir gemiye aborda olmaya mecbur sınıftan olan bir yelkenli kılavuz gemisi, beyaz feneri direk şapkasında taşıyacağı yerde, yukarda sözü geçen borda fenerleri yerine bir tarafı yeşil, diğer tarafı kırmızı camlı bir feneri yukarda anlatılan şekilde kullanmak için elde hazır bulundurulur.

b) Kuvvetle yürütülen klavuz gemisi, demirli olmayıp istasyonda klavuzluk hizmetinde kullanıldığı zaman, yelkenli klavuz gemilerinden istenen fener ve maytaplardan başka direk şapkasındaki beyaz fenerin altında ve (2,40) metre mesafede ufkun her tarafından en az (2) mil mesafeden görünür bir kırmızı fenerle beraber hareket halinde bulunan gemiler için mecburi olan borda fenerlerini taşıyacaktır. Maytap yerine bir parlak ve kesikli ve ufkun her tarafından görünebilir beyaz bir fener kullanılabilir.

c) Tekmil klavuz gemileri, istasyonlarında klavuzlukla meşgul ve demirli buldukları zaman (a) ve (b) bentlerindeki fenerleri taşıyacakları gibi maytap gösterecekler fakat borda fenerlerini yakmayacaklardır. Bunlar kural (II) de yazılı demir fenerlerini de göstereceklerdir.

d) Tekmil klavuz gemileri, demirli olsun veya olmasın, istasyonlarında klavuzluk hizmeti ile meşgul bulunmadıkları zaman kendi sınıf ve tonlarında bulunan diğer gemilerin taşıdıkları aynı fenerleri taşıyacaklardır.

Kural — 9.

a) Balıkçı gemileri, balık tutmadıkları zaman, kendi tonilâtolarında benzeri gemiler için kuralda emredilen fener veya işaretleri göstereceklerdir. Balık tuttıkları zaman, yalnız bu kural gereğince fener veya işaretleri gösterecekler ve bu fenerler aksine bir ayrılık olmadıkça, en az (2) mil mesafeden görüneceklerdir.

b) Oltalarını sürüyerek (Yedekte çekerek) balık tutan gemiler, hareket halinde kuvvetle veya yelken ile yürütülen bir gemi için tasrih edilen fenerlerden yalnız uygun olanları göstereceklerdir.

c) Oltalarını sürüyerek (Yedekte çekerek) müstesna ağ ve oltalarıyla balık tutan ve bu takımları gemiden başlayıp denize doğru ufki olarak (153) metreden fazla uzamayan gemiler, en iyi görülebilen bir yerde bir yuvarlak beyaz fener gösterecek ve bu fenerden başka bir gemiye yaklaşırken veya diğer bir gemi kendisine yaklaştığı zaman birinci fenerin en az (0,83) metre altına ve ondan en az (3,05) metre ufki bir mesafede (Küçük açık deniz filkalarında 1,83 metre) de ve oltalarının bağlı buldukları cihette ikinci bir beyaz fener gösterecektir.

Gündüz, bu gibi gemiler meşguliyetlerini, en görülebilen bir yere, bir sepet göstermek suretiyle bildireceklerdir. Ve eğer demirli iken av takımları dışarıda ise diğer gemiler kendisine yaklaşırken bu alâmeti (Yani sepeti), demirleme alâmeti olan küreden ağ ve takımlar cihetine doğru göstereceklerdir.

d) Oltalarını sürüyerek (yedekte çekerek) balık avlıyanlar müstesna ağ ve oltalarıyla balık tutan ve bu takımları gemiden başlayıp denize doğru ufki olarak (152) metreden ziyade uzayan gemiler, en iyi görülebilen bir yerde ufkun her tarafından görülebilen ve en az (0,82) metre aralıklı şakulü bir üçgen şeklinde üç beyaz fener çekecektir.

Su üzerinde hareket halinde iken bu gibi gemiler, özel renkli borda fenerlerini göstereceklerdir. Fakat hareket halinde bulunmadıkları zaman borda fenerlerini göstermeyeceklerdir. Gündüz geminin ön kısmına ve mümkün olduğu kadar baş bodoslamasına yakın ve küpeşteden (3,05) metreden daha az olmıyan bir yükseklikte bir sepet gösterecektir, ve bundan başka en iyi görülebilen bir yere tepesi yukarda bir siyah mahrutı alâmet gösterecektir. Eğer bunlar demirli buldukları zaman takımları dışarda ise diğer gemilerin takarrüblerinde demirli gemilerin gösterdikleri küreden başka ağ ve takımlar cihetine doğru bir sepet küre çekecektir.

e) Denizin dibine yakın ve o istikamette ağ veya diğer aletler ile kazımak veya taramak mânasına gelen sürütme ağlar ile meşgul gemiler demirli olmadıkları zaman :

I - Eğer bunlar kuvvetle yürütülen gemiler ise kural 2. nin (a) (1) fıkralarındaki beyaz fenerin bulunduğu yerde üç renkli bir fener taşıyacaklardır. Bu fener tam provadan itibaren her iki omuzluğa doğru 2 metre (22° 1/2) ya kadar beyaz ışık ve her iki omuzluktan itibaren kemere istikametinin sancak ve iskele ikişer kerte (22 1/2) gerisine kadar sancak ve iskele karşılıklı yeşil ve kırmızı ışık gösterecek bir surette yapılmış ve yerinde tesbit edilmiş olacaktır. Ve bu üç renkli fenerin (1.83) metreden az ve (3.65) metreden fazla olmak üzere altına ufkun her tarafına berrak, düzenli ve kesiksiz ışık gösterecek surette yapılmış bir beyaz fener taşınacaktır. Bu gemiler kural (10) (a) fıkralarındaki pupa fenerini de göstereceklerdir.

II - Eğer yelkenli gemiler ise, ufkun her tarafından berrak düzenli ve kesiksiz bir ışık gösterecek surette yapılmış bir beyaz fener göstereceklerdir. Ve bu fenerden başka bir gemiye yaklaşırken veya başka gemiler kendilerine yaklaştıkları zaman en iyi görünebilecek bir yerden çatışmayı önleyecek bir süre içinden beyaz bir maytap gösterecektir.

III - Gündüz, Yukardaki gemilerin her biri, en iyi görünebilecek bir yerden bir sepet göstereceklerdir.

f) Balık tutan gemiler, bu kural gereğince gösterilecek olan fenerlerden başka, yaklaşan gemilerin dikkatlerini çekmek üzere maytap yakabilirler. Onlar keza iş fenerlerini de kullanabilirler.

g) Balık avlıyan her gemi, demirli olduğu zaman, kural (II) deki, (a), (b) veya (c) fıkralarındaki fener veya alâmetleri göstereceklerdir. Diğer bir gemi veya gemilerin yaklaşması üzerine baştaki demir fenerinin en az (1.83) metre altına ve ondan en az (3.05) metre ufki mesafede denizdeki takımların cihetine doğru ek bir beyaz fener daha gösterecektir.

h) Bir gemi balık tutar iken balık takımları bir kaya veya diğer bir engele takılırsa gündüz, yukardaki (c), (a) veya (e) fıkralarındaki sepeti arya edecek ve kural (II) nin (c) fıkrasındaki küreyi çekecektir. Gece kural (II) in (a) veya (b) fıkrasındaki demir fener veya fenerlerini taşıyacaktır. Sisli, puslu, karlı havalarda, ağır yağmur fırtınalarında veya buna benzer görünmez mesafenin engel olan diğer şartlarda gerek gece ve gerek gündüz, kural 15 in (c), (v) fıkralarındaki seda işaretlerini verecek ve bu işaretler iyi görünme şartlarında, diğer bir geminin çok yaklaşması üzerine de kullanılabilir.

Not : Balıkçı gemilerine mahsus sis işaretleri için kural (15) in (e) (II) fıkralarına bakınız.

Kural — 10.

Pupa feneri

a) Hareket halinde olan bir gemi, pupasında pusla ile ufkun (12) kerte (135°) lik kavis üzerinden kesiksiz bir beyaz ışık gösterecek bir fener bulunacaktır. Bu fener, tam pupadan itibaren geminin sancak ve iskele her iki bordasına 6 şar (kerte) (67° 1/2) ye kadar ışık gösterecek ve en az (2) mil mesafeden görünebilecek surette yapılmış ve yerleştirilmiş olacaktır, bu fener, mümkün olduğu kadar borda fenerleriyle bir seviyede olacaktır.

Not : Yedek çeken ve yedekte çekilen gemiler için kural 3 (b) ve kural (5) şe bakınız.

b) Küçük bir gemide fena hava veya yeterli bir sebep yüzünden bu pupa fenerinin yerleştirilmesi mümkün olmazsa bir elektrikli fener veya yakılmış bir fener, yetişen bir geminin yaklaşmasında

çatışmayı önliyecek bir süre içinde kullanılmak üzere elde hazır bulundurulacaktır.

c) Bir deniz uçağı, su üzerinde hareket halinde bulunduğu zaman kuyruğunda bir beyaz fener taşıyacaktır, bu fener pusla ile ufkun (140°) lik bir kavsi üzerinden kesiksiz bir ışık gösterecek ve tam pupadan itibaren deniz uçağının her iki tarafına (70) şer derecelik ışık verecek bir surette ve en az (2) mil mesafeden görünebilecek bir karakterde yapılmış ve yerleştirilmiş olacaktır.

Kural — 11.

Demirli geminin çekeceğı fenerler

a) Boyu (45,75) metre içinde olan bir gemi, demirli bulunduğu zaman, geminin prova kısmında ve en iyi görünebilen bir yerde bir beyaz fener taşıyacaktır. Bu fener berrak, düzenli ve kesiksiz ve pusula ile ufkun en az (2) mil mesafeden görünebilecek bir surette yapılmış ve yerleştirilmiş olacaktır.

b) Boyu (45,75) metre içinde bulunan bir gemi demirli bulunduğu zaman, geminin prova kısmında ve küpeşteden (6,10) metreden daha az olmıyan bir yükseklikte bir beyaz fener ve geminin pupasında veya pupasına yakın bir yerde ve provadaki fenerden (4,75) metreden aşağı olmıyan bir yükseklikte diğeri bir beyaz fener bulunacaktır. Bu fenerin her ikisi ufkun her tarafından en az (3) mil bir mesafeden görülecektir.

c) Her gemi demirli bulunduğu zaman, güneşin doğması ile batması arasındaki süre içinde geminin prova tarafına ve en iyi görünebilen bir yere en az (0,61) metre çapında bir siyah küre çekecektir.

d) Denizaltı kablosu veya seyir alâmeti döşemek veya kaldırmak ile veya deniz haritası yapmakla veya denizaltı kablosu yapmakla veya denizaltı işleriyle meşgul bir gemi demirli bulunduğu zaman, bu kuralın bundan evvelki bentlerinde tasrih edilen demirli gemilere mahsus fener ve alâmetlerden fazla olarak kural 4 ün (a) fıkrasındaki iki kırmızı fenerler ile iki siyah alâmetleri taşıyacaktır.

e) Karaya oturmuş bir gemi, geceleyin bu kuralın (a) veya (b) fıkrasındaki demir fener veya fenerlerini ve 4 ncü kuralın (a) fıkrasındaki iki şakuli feneri taşıyacaktır. Gündüz, en iyi görünebilen bir yerde 1,83 metreden daha az olmıyan aralıkla biri diğeri üstünde şakuli bir hat üzerinde (0,61) metreden az olmıyan bir kuturda üç siyah küre çekecektir.

f) Boyu (45,75) metreden küçük su üzerinde bulunan bir deniz uçağı, demirli olduğu zaman, en iyi görünebilen bir yerde ufkun her tarafından en az iki mil mesafeden görülebilir bir beyaz fener taşıyacaktır.

g) Boyu (45,75) metre veya daha büyük su üzerinde bulunan bir deniz uçağı demirli olduğu zaman en iyi görünebilen bir yerde baş tarafta bir ve kıç tarafta bir olmak üzere iki beyaz fener gösterecektir. Bu fenerlerin her ikisi ufkun her tarafından en az üç mil mesafeden görülecektir. Bundan fazla olarak, deniz uçağının eni (45,75) metreden büyük ise en büyük eni göstermek üzere her iki tarafa mümkün olduğu kadar, ufkun her tarafından ve 1 mil mesafeden görünen birer beyaz fener taşıyacaktır.

h) Karaya oturmuş bir deniz uçağı yukardaki (f) ve (g) fıkralarındaki demirli gemilere mahsus fener veya fenerleri taşıyacaktır. Ve bundan fazla olarak ufkun her tarafından görünebilecek surette yerleştirilmiş şakuli bir hat istikametinde en az (0,91) metre aralıklı (2) kırmızı fener taşıyabilir.

Kural — 12.

Her bir gemi veya su üzerinde bulunan bir deniz uçağı, dikkati çekmek için bu kurallarda istenilen fenerlere ilâve olarak bir maytap yakabilecek veya patlayıcı bir madde veya diğeri yeterli bir seda işareti kullanabilecektir. Şu kadar ki bunlar bu kuralların başka yerinde yapılması tenzih edilen her hangi bir işaret sanılmamalıdır.

Kural — 13.

a) Bu kurallardaki konuların hiçbirisi, her hangi bir milletin hükümeti tarafından harb gemileri, konvoy ile seyreden gemiler veya üzerindeki deniz uçakları ile ilgili olarak düzenlenmiş özel kuralların uygulanmasını bozmayacak veya gemi sahipleri tarafından kabul edilip kendi hükümetleri tarafından usulünce tescil ve bastırılarak tanınmış olan işaretlerin gösterilmesine mâni olmayacaktır.

b) İlgili hükümet, ne zaman bir harb gemisi veya diğer bir askerî geminin veya özel yapılış ve maksat ile suda bulunan bir deniz uçağının bu kuralların her hangi birinin uygulanmasında fenerlerin veya alâmetlerin sayısı ile mevkilerine veya görünüş çevrelerine, gemi veya deniz uçağının askerî hizmetini bozmaksızın tamamiyle imtisal edemeyeceğine karar verdiği takdirde böyle bir gemi veya deniz uçağı, fenerler veya alâmetlerin sayısı, mevkii, mesafe, görünüş çevreleri hakkında kendi hükümetinin, böyle bir gemi veya deniz uçağının bu kurullara mümkün olabilen en yakın bir mutabakat üzerinde belirtmiş olduğundan sair hükümetlere imtisal edecektir.

Kural — 14.

Yelkenle seyreden bir gemi, makine ile de yürütülmekte olduğu zaman, gündüz prova tarafında en iyi görülebilen bir yerde tabanının çapı (0.61) metreden aşağı olmıyan tepesi yukarda siyah konik (mahrutî) alâmet taşıyacaktır.

Kural — 15.

Seda işaretleri

a) Kuvvetle yürütülen bir gemide stim ile veya stim yerini tutan bir şey ile yeterli nitelikte seda veren ve bu seda her hangi bir mania ile kesilemeyecek surette yerleştirilmiş bulunan bir düdüğü mihaniki araçlar ile seda veren kuvvetli bir sis borusu ve yeterli bir kampana bulunacaktır. (20) ve daha yukarı tonda bir yelkenli gemide eşit bir sis borusu ile kampana bulunacaktır.

b) Bu kural gereğince hareket halinde bulunan gemiler için yapılması emredilen tekmlil işaretler :

I - Kuvvetle yürütülen gemilerde düdüğü ile,

II - Yelkenli gemilerde sis borusu ile,

III - Yedekte çekilen gemilerde düdüğü veya sis borusu ile verilecektir.

c) Siste, pusta, kar yağar iken, ağır yağmur fırtınalarında veya buna benzer görünme sahasını azaltan diğer her hangi şartlarda, gündüz veya gece bu kural gereğince emredilen işaretler aşağıdaki gibi kullanılacaktır.

I - Suda üzerinde yol bulunan kuvvetle yürütülen bir gemi, 2 dakikayı geçmiyen aralıklar ile bir uzun seda işareti

II - Hareket halinde iken durmuş ve suda üzerinde yol bulunmıyan kuvvetle yürütülen bir gemi 2 dakikayı geçmiyen aralıklarla takriben bir saniye aralıklı iki uzun seda işareti,

III - Hareket halindeki bir yelken gemisi, sancak kontrasında bulunduğu zaman bir dakikayı geçmiyen aralıklarla bir seda, iskele kontrasında iken birbiri ardınca ve takriben birer saniye aralıklı, iki seda ve rüzgârı kemerinin gerisinden doğru kıçtan kullandığı zaman birbiri ardınca üç seda işareti verecektir.

IV - Demirli bulunan bir gemi bir dakikayı geçmiyen aralıklar ile takriben beş saniye kadar hızlı kampana işareti, boyu (106,75) metreyi aşan gemilerde, kampana geminin baş tarafında çalışacak buna ilâve olarak geminin kıç tarafta bir dakikayı geçmiyen aralıklar ile takriben beş saniye kadar bir gong veya diğer bir araç seda işareti verilecektir. Bu gong veya araçın sedası kampananıninkine karıştırılmıyacaktır. Demirli bulunan her gemi, kural 12 deki seda işaretine ilâve olarak yaklaşan bir gemiye kendi mevkiine ve çatışma imkânını bildirmek üzere birbiri ardınca üç seda işareti verilecektir. Yani bir kısa bir uzun ve bir kısa seda işareti verilecektir.

V - Yedek çeken, bir denizaltı kablosu veya seyir alâmeti koyan veya kaldıran ve hareket halinde iken kuranda edilemez veya bu kuralların yapmasını emrettiği manevrayı yapamaz bir duruma düştüğünden dolayı kendisine yaklaşan birgeminin yolundan çıkmaya muktedir olmıyan gemilerden her biri yukardaki (I), (II) ve (III) ncü fıkralarındaki seda işaretleri yerine (I) dakikayı geçmiyen aralıklar ile birbiri ardınca üç seda yani bi uzun ve onun arkasından iki kısa seda işareti verecektir.

VI - Yedekte çekilen bir, veya birden ziyade yedekte çekilen gemilerden en arkadaki gemi, eğer içinde mürettebat varsa, birbiri ardınca dört seda yani, bir uzun ve onun arkasından üç kısa seda işareti mümkün olursa bu işareti yedek çeken geminin verdiği işaretin hemen arkasından yapılacaktır.

VII - Karaya oturmuş bir gemi (IV) ncü bentte yapılması bildirilen seda işaretlerine ilâve olarak bu seda işaretlerinin hemen evvel ve kampana ile ayrı ve keskin üç darbe işareti verecektir.

VIII - 20 tondan küçük bir gemi, bir kürekli sandal, veya su üzerinde bir deniz uçağı yukarıda sözü geçen işaretleri vermeye mecbur değildir, fakat bu işaretleri vermez ise bir dakikayı geçmiyen aralıklar ile diğer kuvvetli seda işareti verecektir.

IX - Balık tutan bir gemi 20 veya daha yukarı tonda ise bir dakikayı geçmiyen aralıklar ile bir seda işareti verecek ve onun ardından bir kampana çalacaktır, veyahut bu işaretlerin yerine yüksek ve alçak perdeli mütenavip notalardan ibaret bir seri halinde seda işareti verecektir.

Kural — 16.

Sis ve sairede sürat azaltılacak.

a) Her gemi veya deniz uçağı su üzerinde yollu iken, siste, pusta, kar yağar iken, şiddetli yağmur fırtınalarında veya buna benzer her hangi görünme sahasını azaltan hallerde mevcut hal ve şartları dikkatle göz önünde tutarak mutedil bir süratle seyredecektir.

b) Kuvvetle yürütülen bir gemi, mevkii tâyin edilmemiş olan bir geminin sis işaretini kendi kemeresinin ilerisinden işittiğini sandığı zaman, hal ve şartların müsaadesine göre, makinelerini durduracak ve sonra çatışma tehlikesi geçinceye kadar, ihtiyat ile seyredecektir.

Bölüm c - Manevra ve sair kuralları

Başlangıç

1. Bu kuralara uyararak ve mâna vererek yapılan ve her hangi bir hareket, kesin ve yeter zamanda ve iyi bir gemiciliğin icap ettirdiği tam dikkat ve itina ile yapılmış olmalıdır.

2. Çatışma tehlikesi, hal ve şartlar müsait oldukça, yaklaşan bir geminin pusula karterizini dikkatle kolluyarak anlaşılabilir. Eğer karteriz fark edilecek derecede değişmiyorsa böyle bir tehlike var sayılmalıdır.

3. İnmede veya havalanmada veya muhalif hava şartları altında hareketler yapan deniz uçaklarının yapmak istedikleri hareketi son anda değiştirememeleri ihtimalini gemiciler hatırdan bulundurmalıdır.

Kural — 17.

Yelkenli iki gemi, çatışma tehlikesi doğuracak surette birbirine yaklaştıkları zaman, bunlardan biri aşağıda yazıldığı gibi diğerinin yolundan çıkacaktır.

a) Serbest seyir eden bir gemi, orsasına seyir eden geminin yolundan çıkacaktır.

b) Kuntralarını iskeleden kullanıp orsasına seyreden bir gemi kuntralarını sancaktan kullanarak orsasına seyreden geminin yolundan çıkacaktır.

c) Rüzgârı muhtelif bordalardan kullanmak üzere serbest seyreden iki gemiden, rüzgârı iskele

bordasında bulunduran gemi diğ erinin yolundan çıkacaktır.

d) Rüzgârı aynı bordada bulundurmak üzere serbest seyreden iki geminin, rüzgâr üstünde bulunan gemi diğ erinin yolundan çıkacaktır.

e) Rüzgârı pupadan kullanan gemi diğ erinin yolundan çıkacaktır.

Kural — 18.

a) Kuvvetle yürütülen iki gemi çatışma tehlikesi doğuracak surette başbaşa veya başbaşa yakın olarak karşılaştıkları zaman bu gemilerden her biri, diğ erinin iskele tarafından geçebilmek üzere rotasını sancığa değiştirir.

Bu kural, gemilerin çatışma tehlikesi doğuracak surette yalnız başına veya başbaşa yakın karşılaştıkları hallerde uygunlaşır, karşılıklı olarak rotalarına devam ettikleri takdirde birbirinden geçebilecek iki gemiye uygulanmaz. Bu kuralın uygunlaştığı yegâne hal, iki gemiden her birinin diğ erine nazaran başbaşa veya başbaşa yakın buldukları durumlardır yani, bir gemi; gündüzün diğ er geminin direklerini kendi direkleriyle tam bir hat üzerinde veya ona yakın bir istikamette gördüğü, ve geceleyin diğ er geminin her iki borda fenerlerini görebilecek durumda bulunduğu hallerde uygunlaşır.

Bu kural, gündüzün bir geminin kendi rotasını, ilerden aykırı olarak kateden bir gemiyi görmesi, veyahut geceleyin, bir geminin kırmızı fenerinin diğ er geminin kırmızı fenerine veyahut bir geminin yeşil fenerinin diğ er geminin yeşil fenerine karşı bulunması veya yeşil görünmeksizin yalnız kırmızı veya görünmeksizin yalnız yeşil fenerin provadan görünmesi veya her iki borda fenerinin aynı zamanda fakat provadan başka istikametlerden görünmeleri hallerinde uygulanmaz.

b) Bu kural ile kural 20 (b) müstesna, kural 19 dan 29 a kadar dâhil uygunlaşmalarında su üzerindeki bir deniz uçağı bir gemi sayılacak ve «Kuvvetle yürütülen bir gemi» terimine buna göre mâna verilecektir.

Kural — 19.

Kuvvetle yürütülen iki gemi, çalışma tehlikesi doğuracak surette, aykırı geçtikleri zaman, diğ er gemiyi kendi sancak tarafında bulunduran gemi, o geminin yolundan çıkacaktır.

Kural — 20.

a) Kuvvetle yürütülen bir gemi ile yelkenli bir gemi, çatışma tehlikesi doğuracak surette ilerledikleri zaman, aşağıdaki kural 24 ve kural 26 daki hallerin müstesna, kuvvetle yürütülen gemi yelkenli geminin yolundan çıkacaktır.

b) Su üzerindeki bir deniz uçağı, genel olarak, teknil gemilerden açık bulunacak ve onların seyirlerine engel olmaktan kaçınacaktır. Şu kadar ki, çatışma tehlikesi olduğu zaman, bu kurallara imtisal edecektir.

Kural — 21.

Bu kurallar gereğince iki gemiden birinin yoldan çıkması gerektiği hallerde, diğ er gemi rotasını ve süratini muhafaza edecektir.

Rotasını ve süratini muhafaza edecek olan gemi, her hangi bir sebepten dolayı yalnız yol veren geminin hareketiyle çatışmanın önüne geçilemeyecek kadar diğ er gemiye yaklaşmış bulunursa, kendisi de çatışmayı önlemeye yardım edecek en iyimanevrayı yapacaktır. (Kural 27 ve kural 29 a bak).

Kural — 22.

Bu kurallar gereğince diğer geminin yolundan çıkacak olan her bir gemi, hal ve şartlar müsait ise, diğer geminin önünden aykırı geçmekten sakınacaktır.

Kural — 23.

Bu kurallar gereğince diğer geminin yolundan çıkacak olan kuvvetle yürütülen her bir gemi yolundan çıkacağı gemiye yaklaşırken, gerekiyorsa, süratini azaltacak veya duracak veya geri çalışacaktır.

Kural — 24.

a) Diğer her hangi bir gemiye yetişen her gemi, bu kuralların hükümlerine bakmaksızın, yetiştiği geminin yolundan çıkacaktır.

b) Diğer bir gemiye, anın kemeresinin iki kerte ($22^{\circ} 1/2$) den daha fazla gerisindeki her hangi bir istikamette yaklaşan her gemi, yani yetiştiği gemiye nazaran geceleyin onun her iki borda fenerlerinden hiçbirini göremiyen bir durumda bulunan gemi «yetişen bir gemi» sayılır.

Her iki gemi arasındaki sonradan vâkı olacak kerteriz değişiklikleri ne olursa olsun bu kuralların hükümlerine göre, yetişen gemiyi ne aykırı geçen bir gemi yapar ve ne de yetişmiş bir gemiyi tamamiyle netice olarak geçinceye kadar onu diğer geminin yolundan çıkmak mecburiyetinden kurtarır.

c) Yetişen bir gemi, diğer gemiden olan yukarıda belirtilen istikametinin ilerisinde mi veya gerisinde mi olduğunu kesin olarak tâyin edemez ise kendisini arkadan yetişen bir gemi sayacak ve diğer geminin yolundan çıkacaktır.

Kural — 25.

a) Dar bir boğazda, kuvvetle yürütülen her gemi, boğaz istikametince ilerlediği zaman, tehlikesiz veya yapılması mümkün ise, geçidin veya boğaz orta hattının kendi sancağına düşen tarafını takip edecektir.

b) Kuvvetle yürütülen bir gemi, dar bir boğazda bir dönüm yerine yaklaşırken buradan diğer cihetten yaklaşan kuvvetle yürütülen bir gemi görülemez ise böyle bir gemi dönüm yerine yarım mil kala kendi düdüğü ile bir uzun sada işareti verecektir. Bu işarete, dönüm yeri etrafta diğer istikamette ve işitme mesafesi içinde bulunabilip yaklaşan her hangi bir kuvvetle yürütülen gemi tarafından benzeri sada işareti ile cevap verilecektir. Diğer taraftaki yaklaşan bir geminin benzeri sada işareti ile cevap verilecektir. Diğer taraftaki yaklaşan bir geminin işaretinin işitilmeyiş işitilmesine bakılmaksızın böyle bir dönüm basiret ve ihtiyat ile dönülmelidir.

Kural — 26.

Balık tutmakla meşgul olmıyan bütün gemiler, hareket halinde iken, ağıları ile, veya oltaları ile veyahut dip sürütme ağılarıyla balık tutan gemilerin yolundan çıkacaklardır. Bu kural, balık tutmakla meşgul olan her hangi bir gemiye, balıkçı gemilerinden başka gemilerin kullandıkları bir geçidi kapamak hakkını vermez.

Kural — 27.

Bu kurallara uyar ve mânâ verirken âni tehlikeden kaçınmak için yukardaki kurallardan ayrılmayı icabettirebilen bütün seyir ve çatışma tehlikeleri, küçük merakibin araya girmeleri dâhil bütün hususi hal ve şartlar göz önünde tutulacaktır.

Bölüm D. — Çeşitli hükümler

Kural — 28.

a) Gemiler birbirini gördükleri zaman, hareket halinde kuvvetle yürütülen bir gemi bu kuralın tensip veya emrettiği her hangi bir rotaya gelirken bu rotayı kendi düdüğü ile aşağıdaki seda işaretleri ile bildirecektir. Yani :

Bir kısa seda, «Ben rotamı sancağa değiştiriyorum».

İki kısa seda, «Ben rotamı iskeleye değiştiriyorum».

Üç kısa seda, «Makinelerim geri çalışıyor» mânasına gelir.

b) Bu kaideler gereğince rotasını ve süratini muhafaza edecek olan kuvvetle yürütülen bir gemi, diğer bir gemiyi gördüğü ve diğer geminin çatışmayı defetmek için elverişli hareketi alacağından şüphe ettiği zaman bu şüpheyi kendi düdüğü ile en az beş kısa ve süratli seda işareti vermekle anlatabilir.

Böyle bir işaretin verilmesi, bir gemiyi, bu kuraldaki hususi işareti vermekle kural 27 ve 29 veya diğer her hangi bir kuralın emrettiği mecburiyetlerin veya bu kurallar gereğince alınacak her hangi bir hareketi bildirmek vazifesinden kurtaramaz.

c) Bu kurallardaki konuların hiçbirisi, her hangi bir milletin hükümeti tarafından harb gemileri veya konvoy altında seyir eden gemiler arasında kullanılmak üzere düdükle verilen seda işaretlerine dair her hangi özel kuralların uygulanmasına mâni değildir.

Kural — 29.

Bu kuralların hiçbirisi her hangi bir gemiyi veya donatanın kaptanını veya geminin tayfasını, fenerler veya işaretlerin taşınması veya usulünde gözcü bulundurulması veya mûtat gemicilik ameliyatının emrettiği her hangi bir tedbirin alınması veya vak'anın özel halinin icap ettirdiği ihtiyatın yapılması hususlarındaki ihtimaller sonucundan kurtaramaz.

Kural — 30.

Limanlar ve içsular seyirleri hakkında kuralların mahfuziyeti

Bu kuralların hiçbirisi, her hangi bir liman, nehir, göl veya deniz uçaklarına ayrılmış saha dâhil içsulardaki seyre ait o mahallin yetkili makamları tarafından tertip edilmiş özel kuralların hükümlerini bozmayacaktır.

Kural — 31.

Tehlike işaretleri

Tehlikede bulunan bir gemi veya su üzerinde deniz uçağı tehlikede bulunduğu ve diğer gemilerden veya karadan yardım istediği zaman aşağıdaki işaretleri ya beraber ya ayrı ayrı kullanırlar veya gösterirler, yani:-

a) Takriben bir dakika ara ile bir top veya başka patlayıcı işaret patlatmak,

b) Her hangi bir sis işareti aracı ile devamlı seda işareti vermek,

c) Kısa aralıklarda birden atılan kırmızı yıldızlar saçan roket ve fişenkler,

d) Telsiz ile veya her hangi diğer bir işaret usulü ile mors kodundaki ..... işaret grupunu vermek,

e) Telsiz telefon ile «Mayday» kelimesinin söylenmesinden ibaret bir işaret göndermek.

f) Milletlerarası işaret kodiyle N. C. ile bildirilen tehlike işareti çekmek,

g) Üst veya altta bir küre veya küreye benzer her hangi bir şey bulunan küre şeklinde bir filâmadan ibaret bir işaret,

h) (Katran veya yağ fışısı ve emsali şeyler) yakarak gemiden alev göstermek,

i) Kırmızı bir ışık gösteren bir roket paraşüt maytabı kullanmak, bir geminin veya bir deniz uçağının tehlikede olduğunu bildirmek hususu müstesna, yukardaki işaretlerin her hangi birinin kullanılması ve yukardaki işaretler ile karıştırılabilecek her hangi bir işareti kullanmak yasaktır.

Not : Tehlikede olan gemiler tarafından kullanılmak üzere bir radyo işareti yapılmıştır. Bu diğer gemilerdeki «otomatik alârm» cihazını harekte getirir ve bu suretle tehlikeye çağırma ve tehlike mesajları hakkında dikkati çeker, işaret, bir dakikada gönderilen 12 hattan ibaret olup her bir hattın süresi 4 saniye ve mütaakıp iki hatlar arasındaki fasıla 1 saniyedir.

Kural — 32.

Dümenciye verilen bütün emirler, aşağıdaki mânada verilecektir:

«Dümen sağa veya sancağa» kumandası «geminin dümenini sancağa koy» «dümen sola veya iskeleye» kumandası «geminin dümenini iskeleye koy» demektir.

